

“In werking, maar onderbenut”

Reflectierapport Omgevingswet 2024

Technische briefing

Eerste Kamercommissie voor I&W/VRO
9 september 2025

Hetty Klavers,
Voorzitter Evaluatiecommissie Omgevingswet

Inhoud

- De taken van de EcO
- Beperkingen bij het 1^e reflectierapport
- Ervaringen in de praktijk
- Verbeterdoelen: wat ziet de EcO?
- Aandachtspunten & oproepen
- Meerjarige onderzoeksagenda EcO

Beeld: ©Fred Ernst

De leden van de Evaluatiecommissie Omgevingswet. Van links naar rechts: prof. dr. mr. Marleen van Rijswick, ir. Sarah Ros, prof. dr. Michiel Herweijer, ir. Hetty Klavers (voorzitter), drs. Jeroen Niemans, prof. dr. mr. Hanna Tolsma, prof. dr. mr. Frank Groothuijse, en mr. Wienke Zwier.

De taken van de EcO

Wat niet.....

- Invoering & inhoudelijk doelbereik
- DSO (of toch wel.....)

Wat wel.....

- Reflecteren
- Evalueren

Beperkingen bij het 1^e reflectierapport

- Een jaar in werking: eerste reflectie (te) vroeg?
- Beperkte beschikbaarheid onderzoeksmateriaal
- De uitvoeringspraktijk: meer dan alleen de overheid, toch?

Bron afbeelding: Aandeslagmetdeomgevingswet.nl

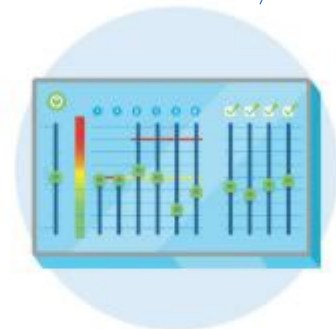
Ervaringen in de praktijk

- Instrumenten Omgevingswet toegepast: de ene meer dan de andere...
- Functioneren Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) onder de maat
- Opkomst instrumenten buiten het kader van de Omgevingswet
- Nog weinig ervaring met participatie onder de Omgevingswet
- Lastig grip te krijgen op de balans beschermen en benutten
- Rechtsbescherming en rechtszekerheid: in afwachting van jurisprudentie
- Anders (samen)werken: nog in de kinderschoenen

Verbeterdoelen: wat ziet de EcO?

1. Gebiedsdekkende regeling behulpzaam, maar nog weinig nieuws onder de zon

3. Beperkt gebruik mogelijkheden bij decentrale regels. BOPA hét instrument

1 Inzichtelijk omgevingsrecht
Van een winwar aan regels naar een inzichtelijk en voorspelbaar stelsel dat eenvoudig is in gebruik.

2 Leefomgeving centraal
Van een sectorale naar een samenhangende benadering van de leefomgeving in beleid, besluitvorming en regeergeving.

3 Ruimte voor maatwerk
Meer ruimte voor decentrale overheden voor gebiedsgericht maatwerk en het maken van eigen afwegingen.

4 Sneller en beter
Snellere en betere besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

2. Bescheiden bijdrage

4. Nog lastig te beantwoorden in '24, maar vraagtekens bij netto-tijdswinst

Aandachtspunten & oproepen

- **Vier aandachtspunten voor de toekomst**
 - Slagkracht bij overheden niet op orde
 - Aandachtspunten bij Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
 - Integraliteit van verschillende kanten onder druk
 - Participatie: sleutel tot sneller en beter?
- **Twee oproepen**
 - Verbeter gebruiksvriendelijkheid DSO
 - Grijp de kansen

Bron afbeelding: Aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Meerjarige onderzoeksagenda EcO

Jaar	Onderwerpen	Argumentatie	Product
2024	Decentrale regels: omgevingsplan, waterschaps- en omgevingsverordening	Bij omgevingsverordeningen geldt geen overgangsrecht. Bij omgevingsplan en waterschapsverordening wel, telt als nulmeting.	Reflectierapport 1
	BOPA (= onderdeel van omgevingsvergunning)	Actualiteit problemen: naar verwachting gaan gemeenten de BOPA inzetten om gebiedsontwikkeling niet stil te laten vallen.	
2025	Omgevingsvergunning	Voor nieuwe aanvragen van een omgevingsvergunning geldt geen overgangsrecht.	Reflectierapport 2
	Algemene rijksregels	Voor algemene regels geldt geen overgangsrecht.	
2026	Programma & programmatische aanpak	Rijks- en provinciale programma's en programmatische aanpakken die volledig onder nieuwe regime vallen, zijn naar verwachting pas eind 2025 beschikbaar. Ze volgen onder meer uit rijks- en provinciale omgevingsvisies, die per 1 januari 2024 conform de wet moeten zijn, en vragen vanaf dan nog enige voorbereidingstijd.	Reflectierapport 3

Jaar	Onderwerpen	Argumentatie	Product
2027	Projectbesluit	Er geldt overgangsrecht voor projectbesluiten die al voor 2024 in de pijplijn zaten. Vanwege lange proceduretijd komen pas in 2026 projectbesluiten beschikbaar die volledig onder nieuwe regime vallen.	Reflectierapport 4
	Omgevingsvisies	Overgangsrecht: Rijk en provincie beschikken per 1 januari 2024 over een omgevingsvisie, maar gemeenten hoeven pas uiterlijk 1 januari 2027 te beschikken over omgevingsvisies conform de wet.	
2028	Herhalingsonderzoeken zoals decentrale regels (omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening)	Om ontwikkelingen te kunnen vergelijken ten opzichte van 2024. Waterschappen beschikken per 1 januari 2026 over een waterschapsverordening conform de wet. Voor het omgevingsplan geldt het overgangsrecht langer: zij hoeven pas uiterlijk 1 januari 2032 te beschikken over een omgevingsplan conform de wet.	Opstellen eindevaluatie
2029		Uitbrengen eindevaluatie	Eindevaluatie

Evaluatiecommissie Omgevingswet

Dank voor uw aandacht

info@evaluatieomgevingswet.nl